

NATO A KONFLIKT V SÝRII

Ochrana území Turecka

- » NATO do konfliktu v Sýrii není zapojeno.
- » Aliance poskytuje Turecku pomoc s ochranou vzdušného prostoru.
- » Ruská intervence v Sýrii komplikuje situaci a vyvolává obavy mezi spojenci.

Letouny AWACS byly příspěvkem NATO k ochraně Turecka. Zdroj: NATO Photos

Současná situace v Sýrii je nadále komplikovaná a nepřehledná. To, co začalo jako další povstání v rámci arabského jara v březnu roku 2011 s cílem svrhnout autokratického vládcu, eskalovalo v brutální občanskou válku, do které jsou vtaženy jak regionální, tak i světové mocnosti. NATO jako organizace se však do vojenských operací v Sýrii nikdy nezapojilo a ani tak nemá v plánu učinit. Někteří experti se domnívají, že po intervenci v Libyi v roce 2011 je NATO zdrženlivější a opatrnější. Podle generálního tajemníka NATO Jense Stoltenberga **neexistují žádné plány Aliance jako celku na přímé vojenské zapojení v Sýrii** a tamější krize vyžaduje politické řešení. Aliance podporuje úsilí OSN a dalších najít diplomatické řešení konfliktu v Sýrii.

„Turecko je spojencem NATO, který je konfliktem v Sýrii nejvíce ovlivněn, utrpěl nejvíce teroristických útoků a přijal miliony uprchlíků. NATO pokračuje v podpoře Turecka skrze řadu opatření, včetně posílení vzdušné obrany, která Turecku pomáhá proti hrozbě raketových útoků ze Sýrie.

Jens Stoltenberg, generální tajemník NATO, 28. 2. 2020

Porážka organizace Islámský stát

Koalice vedená Spojenými státy prováděla od září 2014 letecké útoky na pozice organizace Islámský stát (IS). Do ní jsou zapojené i další členské země NATO, například Velká Británie, Francie, Nizozemsko či Turecko. IS tak koncem roku 2017 ztratil naprostou většinu teritoria a v březnu 2019 byl na území Sýrie oficiálně prohlášen za poražený. Hlavní roli v jeho porážce hrály Syrské demokratické síly (SDF) složené převážně z Kurdů s podporou USA a mezinárodní koalice. Z druhé strany proti IS bojoval syrský režim prezidenta Bašára Asada s podporou iránských milic a Ruska.

Role Turecka v konfliktu a reakce NATO

Vzhledem ke geografické poloze Turecka se ho konflikt v Sýrii dotýká ze členů NATO nejvíce. Za hrozbu své národní bezpečnosti považuje kurdské jednotky u syrsko-tureckých hranic, a od roku 2016 se proto snaží na syrském území vytvořit tzv. nárazníkovou zónu. Aby umožnil tureckou operaci proti kurdským silám, americký prezident Donald Trump na konci roku 2018 oznámil stažení amerických vojáků ze severozápadní Sýrie k ropným polím na severovýchod země.

Po následné ofenzivě Turecko získalo nadvládu nad regionem Afrín a v roce 2020 vede ve vedlejší provincii Idlíb boj se silami syrského režimu podporovanými Ruskem. Ankara proto požádala NATO o bezpečnostní konzultace na základě článku 4 Washingtonské smlouvy. Aliance vyjádřila solidaritu s tureckými ztrátami, ale ke konkrétním krokům vojenské pomoci zatím nepřistoupila. Důvodem jsou rozdílné názory spojenců na turecké aktivity na severu Sýrie.

NATO ovšem Turecku slíbilo, že posílí hlídkování jeho vzdušného prostoru u hranic se Sýrií. Na jihu Turecka proto operují alianční letouny včasné výstrahy AWACS.

Rakety Patriot a turecký nákup S-400

V začátcích syrského konfliktu ze Sýrie do Turecka několikrát dopadly dělostřelecké granáty a spojenci v roce 2013 podpořili obranu země rozmístěním šesti baterií protivzdušného systému Patriot. Po dvou bateriích poskytly USA, Německo a Nizozemí, nizozemské byly pak nahrazeny španělskými. V roce 2015 Spojené státy i Německo své raketové systémy stáhly a na území Turecka zůstaly dvě baterie Španělska, které by měly v Turecku zůstat do poloviny roku 2020.

Turecko uvažovalo o nákupu vlastního systému Patriot od USA, v roce 2019 se však rozhodlo pro ruský protiraketový systém S-400. Tento krok vytvořil napětí mezi spojenci a Tureckem kvůli obavám o bezpečnost aliančních systémů po integraci s ruskými systémy. USA na základě tureckého rozhodnutí nejen zrušily nabídku na poskytnutí raket Patriot, ale vyřadily Turecko i z programu na nákup letounů F-35 s technologií stealth.

Generální tajemník NATO Jens Stoltenberg s vojáky na letecké základně Incirlik, v pozadí protivzdušný systém Patriot, 10. 10. 2014. Zdroj: Ministerstvo obrany ČR

Zapojení Ruska do syrského konfliktu

Podle Stoltenberga situace v Sýrii a agresivní chování Ruska pro Alianci představují výzvu. Moskva začala na počátku září 2015 zvyšovat vojenskou pomoc syrskému režimu a zanedlouho poté provedlo Rusko v Sýrii své první vzdušné údery.

Bombardovány měly být pozice organizace Islámský stát. Objevily se však zprávy, že mezi cíli byly i pozice opozičních skupin, které se staví proti režimu syrského prezidenta Bašára Asada. Evropští ministři zahraničí se na svém zasedání v Lucemburku shodli, že další vojenská eskalace občanské války v Sýrii podkopává snahy o politické urovnání, zhoršuje humanitární situaci a zvyšuje riziko, že se k islámským radikálům připojí další obyvatelé.

Ruské síly však stále podporují letecky i na zemi ofenzivu syrského režimu proti Turecku v provincii Idlib. Spojenci NATO proto varují před přímým střetem turecké a ruské armády na syrském území, aby Turecko nebylo nuceno aktivovat článek 5 Washingtonské smlouvy o kolektivní obraně. Konflikt v provincii Idlib kromě toho způsobil humanitární krizi, za kterou jsou syrský režim i Rusko kritizovány mezinárodním společenstvím.

Zapojení České republiky

ČR se účastnila spojenecké operace Active Fence, která je zaměřena na posílení aliančního integrovaného systému protivzdušné obrany jižní části Turecka. Od září 2014 do ledna 2015 v operaci působila společně s jednotkami protivzdušné obrany Německa, Nizozemska a USA. Čeští vojáci zajišťovali spojení mezi aliančním velitelstvím a nizozemskou jednotkou. Tento úkol plnilo sedm příslušníků DCM (nasaditelného spojovacího modulu, Deployable Communication Module) z Centra operačně taktických systémů velení a řízení z Lipníka nad Bečvou. Skupina DCM působila na letecké základně Incirlik, která je východně od města Adana.

Bibliografie a zdroje k tématu:

- » Al-Džazíra (2018): Syria's civil war explained from the beginning. Al-Džazíra, 14.4. 2018. Online: <https://www.aljazeera.com/news/2016/05/syria-civil-war-explained-160505084119966.html>
- » BBC (2019): Islamic State group defeated as final territory lost, US-backed forces say. BBC News, 23.3. 2019. Online: <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-47678157>
- » Cook, Steven A. (2020): Syria Is Turkey's Problem, Not America's. Foreign Policy, 6.3. 2020. Online: <https://foreignpolicy.com/2020/03/06/syria-turkey-us-problem-idlib-crisis/>
- » Map of Syrian Civil War. Online: <https://syria.liveuamap.com/>
- » NATO (2020): Statement by the Secretary General after Article 4 consultations, 28.2. 2020. Online: https://www.nato.int/cps/en/natohq/opinions_173939.htm
- » Natoaktual.cz (2019): Ruské rakety rozmístí Turci do roka. Trump se sankcemi zatím váhá. Natoaktual.cz, 17.7. 2019. Online: https://www.natoaktual.cz/turecko-erdogan-sankce-usa-f-35-s-400-rusko-rakety-strely-letoun-pt3-/na_zpravy.aspx?c=A190718_122726_na_zpravy_m00
- » Natoaktual.cz (2020): Zastavte ofenzivu v Idlibu, vyzvalo NATO syrský režim a Rusko. Natoaktual.cz, 28.2. 2020. Online: https://www.natoaktual.cz/turecko-syrie-rusko-asad-ankara-nato-stoltenberg-fby-/na_zpravy.aspx?c=A200302_135203_na_zpravy_m00
- » Růžičková, Jana (2014): Čeští vojáci odletěli do Turecka. Budou zajišťovat spojení pro alianční operaci Active Fence, 29.8. 2014. Online: <http://www.acr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/cesti-vojaci-odleteli-do-turecka--budou-zajistovat-spojeni-pro-aliancni-operaci-active-fence-101261/>

Pokud budete mít zájem o další informace k tomuto tématu, neváhejte se obrátit na:
Informační centrum o NATO
Jungmannova 17, 110 00 Praha 1
info@natoaktual.cz